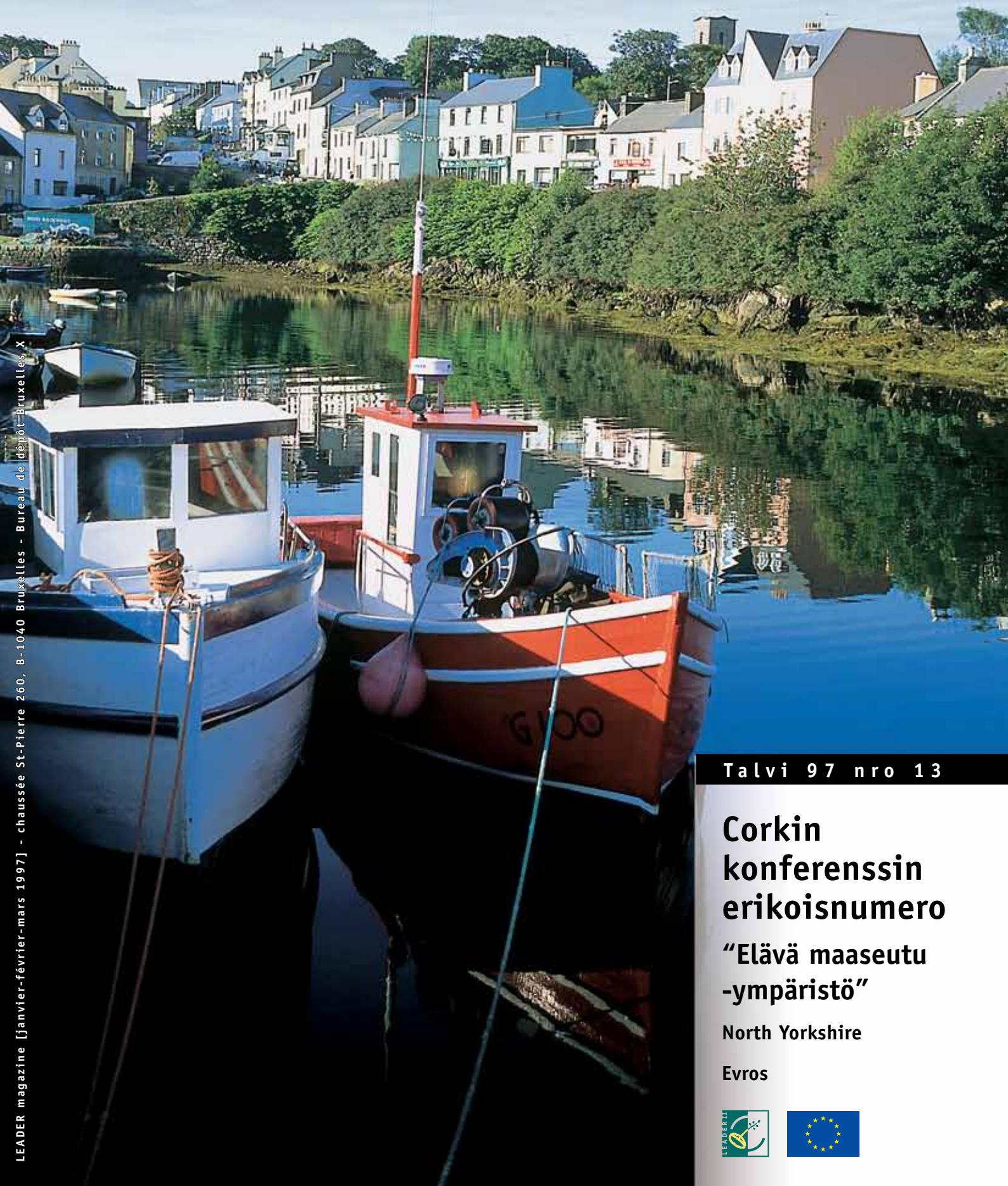

Eurooppalaisen LEADER II -ohjelman neljännesvuosittain ilmestynä julkaisu

LEADER II

magazine

Talvi 97 nro 13

**Corkin
konferenssin
erikoisnumero**
"Elävä maaseutu
-ympäristö"

North Yorkshire

Evros

LEADER II toiminnassa

Maa: Espanja

Toteutettu hanke: "Keskiaikaisten markkinoiden" järjestäminen

Kustannukset: 25 000 ecua

EU: 12 500 ecua

Muut julkiset varat: 6 500 ecua

Yksityiset varat: 6 500 ecua

"Keskiaikaisten markkinoiden järjestäminen alueemme eri osissa katuohjelman ja naamioiduin osallistujin muuttaa laadukkaiden käsiytyötuotteiden suoramyyntin todelliseksi speksaakkiksi. Nämä "erilaiset" juhlit tarjoavat paikallisille tuottajille markkinoita ja näkyvyyttä. Erityisesti paikallinen väestö arvostaa näitä omaperäisiä kulttuuritapahtumia, jotka houkuttelevat myös turisteja."

Javier Velazquez,
LEADER-vastaava

Maa: Saksa

Toteutettu hanke: Naisyrittäjien jatkokoulutus

Kustannukset: 20 000 ecua

EU: 7 000 ecua

Muut julkiset varat: 3 000 ecua

Yksityiset varat: 10 000 ecua

"Naisilla on merkittävä tehtävä perheyriyksissä ja maatiiloilla: he vastaavat usein hallinnosta, kirjapidosta, asiakasseurannasta jne. Näiden erilaisten ja monimutkaisten tehtävien hallinta ei kuitenkaan aina ole helppoa. Tämän vuoksi LEADER-ryhmämme kehitti naisyrittäjille suunnatun täydennyskoulutusohjelman. Osallistuminen koulutustilaisuuksiin on vilkasta ja niissä solmitut yhteydet johtivat naisyrittäjien epämuodollisen verkoston luomiseen koko Vogelsbergissä. Pienten perheyriyten kilpailukyvyn paranemisen lisäksi naiset tuntevat itsensä yhä enemmän tunnustetuiksi täysivaltaisina taloudellisia toimijoina."

Thomas Schaumberg,
LEADER-koordinaattori

Maa: Itävalta

Toteutettu hanke: Villateollisuuden tukeminen

Kustannukset: 1 087 500 ecua

EU: 112 500 ecua

Muut julkiset varat: 382 500 ecua

Yksityiset varat: 592 500 ecua

"Täällä "Itävallan katon juurella" villan käsittely on ikivanhaa perinnettä. Olemme ryhtyneet uudelleen piristämään häviämisen vaarassa ollutta teollisuuden haaraa, erityisesti osallistumalla villankäsittelylaitoksen rakentamiseen sekä kokonaisen vaate- ja peitevalikoiman valmistamiseen. Rakennus, joka on rakennettu perinteisin menetelmin paikallisista materiaaleista, toimii myös myyntipisteinä muille laakson tuotteille sekä LEADER-ryhmän toimistona."

Kurt Rakobitsch,
LEADER-koordinaattori

Maa: Italia

Toteutettu hanke: Lääkekasvien pakkaaminen

Kustannukset: 300 000 ecua

EU / Muut julkiset varat: 150 000 ecua

Yksityiset varat: 150 000 ecua

"Jo useiden vuosien ajan maanviljelyn monipuolistamiseen Bormida-laaksossa on kuulunut lääkekasvien viljely. 46 viljelijää kuuluu 'Agronatura'-osuuskuntaan, joka tarjoaa kahdenlaisia tuotteita, joille on myönnetty ekotuotemerkki: eteerisiä öljyjä (19 eri laatua) ja tyhjiöpakattuja kuivattuja kasviksia. LEADER on osallistunut laitehankintojen rahoitukseen, mikä on mahdollistanut tuotanto- ja pakkaustiljan luomisen sekä tutkimustoiminnan uusien tuotteiden ottamiseksi valikoimaan ja tuotteiden laadun parantamiseksi."

Massimo Strapazzon,
LEADER-koordinaattori

Corkin konferenssin erikoisnumero

Euroopan maaseutu vuonna 2000: kohti kestävän kehityksen integroitua politiikkaa .....

4

Corkissa (Irlanti) 7. -9.11.1996 pidetyssä konferenssissa luonnosteltiin tulevaisuuden eurooppalaisen maaseudun kehittämispolitiikan suuntaviivoja.

LEADER-laboratorio .....

6

LEADER oli Corkin "tähtiä", konkreettinen esimerkki eurooppalaiselle maaseudun kehittämispolitiikalle vuonna 2000.

"Elävä maaseutuypäristö": Yksi tavoite, kuusi työryhmää .....

8

Corkin konferenssissa järjestettiin kuusi työryhmää, joissa käsiteltiin yhtä monaa maaseudun kehityksen haastetta. Yhteenveto työryhmien tuloksista.

"Corkin Julistus" .....

13

North Yorkshire Heritage Coast

(Yhdistynyt kuningaskunta): yleinen aktivointi..... 15

Yorkshiren rannikkoseutu on maaseutua, jonka kolme perinteistä elinkeinoa - kalastus, maanviljely ja turismi - ovat kriisissä. Sopivasti ajoitettu LEADER II on mitä parhain väline paikallisten tarpeiden tunnistamiseksi yhdessä paikallisen väestön kanssa.

Euros (Kreikka): vapaaehtoisuuden hedelmät.... 19

Tycheronin kunnassa toteutettu laaja-alainen kehitysmalli, joka on vähitellen otettu käyttöön myös Euroksen (Traakia) LEADER-alueen muissa osissa, antaa aavistella tämän pitkään laiminlyödyn raja-alueen uutta kehitystä. Tämä kuitenkin edellyttää, että yksityinen sektori jatkaa siitä mihin julkiset aloitteet lopuvat.

Lyhyesti...

Yves Champetier, LEADERin

eurooppalaisen valvontaelimen johtaja

Tämä LEADER-lehden numero on omistettu pääasiassa Corkissa (Irlanti) 7.-9.1.1996 järjestetyille eurooppalaisen maaseudun kehitystä koskevalle konferenssille.

Tapahtuma sekä sen seurauksena annettu julistus edustavat erityisen tärkeää vaihetta kaikille niille, jotka ovat osallistuneet LEADER-aloitteen täytäntöönpanoon. "Paikallinen lähestymistapa" ja "verkostoituminen" olivat keskeisessä asemassa.

Siispä jäljempänä esitetyssä "Corkin julistuksessa" tarkennetaan, että maaseudun kehittämispolitiikan "on edistettävä maaseutuyhteisöjen luovuuden ja solidaarisuuden omaavien alhaalta tulevien toimijoiden ja aloitteiden osallistumista." Siinä esitetään myös, että "maaseudun kehittämisen on oltava paikallista ja maaseutuyhteisöjen ohjaamaa yhtenäisissä eurooppalaisissa puitteissa".

"Verkosto"-näkökohdan osalta on tälle aiheelle omistetun työryhmän yhteenvedossa esitetty lukuisia näkökohtia:

- > verkostot ovat olennainen tekijä yhteisön tuomassa lisässä, ne helpottavat tietä- taidon sekä kokemusten vaihtoa Euroopan unionin maaseudun toimijoiden välillä, jopa yli unionin rajojen Keski- ja Itä-Euroopan sekä Välimeren alueen kolmansien maiden kanssa;
- > paikallisen kehittämisen toimenpiteet sekä verkostoituminen ovat osa kansalaisten aktivointia, joka liittyy paikallisdemokratian välttämättömään vahvistamiseen, jota ilman Euroopan rakentaminen ei ole mahdollista;
- > verkostot ovat luovuuden ja ennakoimisen alueita, jotka osallistuvat maaseutu alueiden kannalta välttämättömien innovaatioiden kehittämiseen, täytäntöönpanoon ja välittämiseen;
- > verkostoissa syntyy asteittain maaseudun kehittämisen uusi eurooppalainen kulttuuri tai näkemys.

Kaikille niille, jotka osallistuvat LEADER-toimintaan, niin paikallisella ja alueellisella tasolla kuin kansallisella ja Euroopan tasolla, tämän tunnustuksen antaminen nyt jo useiden vuosien aikana tehdyle työlle on yhtä tärkeää kuin "LEADER II:n onnistuminen".

LEADER I:n menestys loi odotuksia sekä yhteisöissä että maaseudun kehittämiseen osallistuvissa toimielimissä ja organisaatioissa. LEADER II:lle osoitettu talousarvio on neljä kertaa suurempi kuin LEADER I:lle, ja nyt aloitteen piiriin kuuluu lähes 700 aluetta.

Paikallisella tasolla LEADER II:n onnistuminen edellyttää väestön, yritysten ja maaseutuyhteisöjen yhä suurempaa osallistumista paikallisten hankkeiden määrittämi seen ja toteuttamiseen, jotta maaseutualueet saataisiin mukaan Corkissa määritellylle kestävän kehityksen tielle. Tämän vuoksi paikallisten toimintaryhmien on oltava itsenäisiä ja niillä on oltava riittävä kapasiteetti erilaisten hankkeiden tukemiseen mahdollisimman tehokkaasti, mahdollisimman joustavasti ja oikealla hetkellä.

Tämä edellyttää kuitenkin - ja LEADER II:n täytäntöönpanossa tietyissä jäsenvaltioissa ilmenneiden vaikeuksien vuoksi tätä on korostettava - **sujuvaa yhteistyötä** eri tukitahojen (paikalliset, alueelliset, kansalliset ja eurooppalaiset) välillä sekä **pyrkimystä hallinnollisten velvoitteiden ja menettelyjen yksinkertaistamiseen**. Suurin osa Corkin konferenssin osanottajista korosti erityisesti näitä kahta seikkaa, ja tässä LEADER II voi auttaa eteenpäin.

Paikallisten toimintaryhmien tehtävän helpottaminen siten, että ne voivat tehokkaammin tukea väestön ja yritysten aloitteita ja hyödyntää maaseutualueiden potentiaalia, on yksi suurimmista haasteista, joka kohtaa kaikkia niitä, joita tämän aloitteen onnistuminen ja Corkissa ehdotettu uusi maaseudun kehityspolitiikka koskee, sekä yleisemmin kaikkia niitä, jotka jo vuosien ajan ovat omistautuneet Euroopan maaseudun uudistamiselle. <

Euroopan maaseutu vuonna 2000 kohti kestävän kehityksen in

Corkissa (Irlanti) 7.-9.11.1996 pidetyssä konferenssissa luonnosteltiin tulevaisuuden eurooppalaisen maaseudun kehittämiss politiikan suuntaviivoja. Sen lopuksi annettiin "Corkin julistus", joka useilta osin vahvistaa uudessa ulottuvuudessa jo LEADERin yhteydessä kokeiltua strategiaa: elävän maaseutuympäristön laaja-alaista ja kestävä kehitystä, joka perustuu jokaisen osallistumiseen.

Suunnilleen 500 henkilöä viidestätoista Euroopan unionin jäsenvaltiosta mutta myös useista Keski- ja Itä-Euroopan maista, Välimeren alueelta, Kanadasta, Yhdysvalloista ja Japanista osallistui tähän **"Euroopan maaseutu - tulevaisuudennäkymät"** -nimiseen konferenssiin, joka järjestettiin maataloudesta ja maaseutualueiden kehittämisestä vastaavan komissaari Franz Fischlerin aloitteesta.

Kaikille osanottajille, niin ministereille, kansanedustajille, kuin eurooppalaisille, kansallisille, alueellisille tai paikallisille virkamiehille, kansainvälisten järjestöjen, yhdistysten ja ammattijärjestöjen edustajille, asiantuntijoille, tutkijoille kuin "kentän toimijoille" jne. oli

yhteistä se, että he ovat eri tasoilla mukana maaseudun kehittämisessä. Corkin konferenssin, jonka puheenjohtajana toimi Euroopan parlamentin jäsen Lord Henry Plumb, tavoitteena oli pääasiallisten suuntaviivojen luonnosteleminen maaseudun kehittämiss politiikalle Euroopassa vuonna 2000 ja siitä eteenpäin.

Irlannin maaseudun kehittämisestä vastaava ministeri Jimmy Deenihan muistutti aluksi siitä yhteydestä, johon tämä *"merkittävin koskaan Euroopassa järjestetty maaseudun kehittämistä koskeva konferenssi"*, kuten hän sitä kutsui, sijoittui sekä niistä suurista haasteista, joita Euroopan maaseutu joutuu kohtaamaan, erityisesti: talouden kansainvälistyminen - sekä sen poliittinen seuraus, Maailman kauppajärjestön WTO:n uusi neuvottelukierros - yhteisen valuutan käyttöön ottaminen sekä Euroopan unionin tuleva laajeneminen.

Maanviljely maaseutualueiden kehittämisen ytimessä

Aloituspuheenvuorossaan komissaari Franz Fischler korosti aluksi maaseutualueiden merkitystä, moninaisuutta, elinvoimaisuutta ja mahdollisuuksia. Hän korosti myös maanviljelyn ja metsänhoidon tärkeää asemaa, joka on niillä aina ollut ja tulee aina olemaan, sekä huomautti, että näiden kahden toimen merkitys *"ylittää niiden puhtaasti alakohdittaisen merkityksen: maanviljelyllä ja metsänhoidolla on monia tehtäviä. Niillä on suuri vaiku-*

2000:

Integroitua politiikkaa

tus vaikutelmaan maaseudusta, koska niiden avulla pidetään sosiaalinen ja taloudellinen elämä kunnossa, suojellaan maaseutumaisemien kauneutta ja monipuolistetaan maaseutualueiden taloudellista toimintaa.”

Muistutettuaan maaseutualueiden rakenteellisista haasteista (”puutteet infrastruktuuri verkostoissa, riittämätön työpaikkojen ja palvelujen tarjonta, liian vähäiset koulutus- ja täydennyskoulutusmahdollisuudet”), komissaari Fischler huomautti: ”Me emme saa ristiä käsiämme ja seurata tätä sivusta. Meidän on tietenkin turvattava Euroopan maanviljelyn tulevaisuus, mutta meidän on tehtävä vielä paljon enemmän myös muilla kuin maanviljelyyn liittyvillä aloilla. Työpaikkojen luomisen maatalouden ulkopuolella, infrastruktuurin ja palvelujen parantamisen sekä yhä suuremman kannustuksen ympäristön tilan parantamiseen on luonnollisesti kuuluttava kaikkeen maaseudun kehittämispolitiikkaan.”

Laaja-alainen kehittämispolitiikka kaikille maaseutualueille

”Maaseutuyhteisö on taloudellis-sosiaalinen malli sellaiseen, ja se on säilytettävä koko eurooppalaisen yhteiskunnan vuoksi”, sanoi komissaari ennen sellaisen maaseutupolitiikan määrittämistä, jota hän tahtoi edistää. Tämä politiikka perustuu:

- > kattavaan, monialaiseen lähestymistapaan, joka mukautetaan alueiden erityispiirteisiin;
- > suurempaan yhtenäisyyteen politiikan välineiden välillä sekä tehokkaampiin toimenpiteisiin, jotka ”mahdollistaisivat julkisten resurssien parhaan käytön”;
- > hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamiseen ja suurempaan avoimuuteen;
- > Euroopan unionin toimielinten sekä kansallisten ja alueellisten tahojen välisen kumppanuuden parantamiseen. Komissaari muistutti myös, että paikallisten toimijoiden saaminen mukaan toimintaan on edellytys maaseudun kehittämistoimien tehokkuudelle (”alhaalta ylöspäin suuntau tuvan lähestymistavan edut ovat itsessään selviä sekä läheisyysperiaatteelle perustuvan

Euroopan rakentamisen mukaisia”). Suurin uutuus komissaarin ehdottamassa ”laaja-alaisessa ja kestävässä maaseudun kehittämispolitiikassa” oli se, että sen on koskettava kaikkia maaseutualueita: ”eivätkö samat uhkat ja haasteet kohtaa kaikkia maaseutualueita? Eikö niihin kaikkiin vaikuta maanviljelyn ongelmat? Eivätkö ne kaikki joudu tarjoamaan yhteiskuntamme niin tarvitsemia palveluja? Tältä kannalta katsottuna ei mielestäni ole enää loogista rajoittaa maaseudun kehittämispolitiikkaamme tiettyihin valikoituihin alueisiin.”

Komissaari Fischlerin puhetta seurasi useita asiantuntijoiden sekä eurooppalaisten, kansallisten, alueellisten ja paikallisten vastuhenkilöiden puheenvuoroja.

Eryistä huomiota herätti Guy Legrasin, PO VI:n pääjohtajan, puheenvuoro, joka koski yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tilinpäätöstä ja näkymiä. Eryisesti kaksi strategista suuntausta herättivät kiinnostusta:

- > tulevaisuuden maatalouspolitiikan on suuntauduttava yhä enemmän ympäristön suojeluun sekä maaseudun kehittämiseen;
- > on määritettävä todellinen maaseutupolitiikka, johon sisältyy markkinapolitiikkaa sekä maaseudun kehittämistä ja joka yhdistää liian hajanaiset välineet ja johtaa sen toteutuksen hajautettuun hallintoon.

Kahdeksan vuotta sen jälkeen kun ”Maaseudun tulevaisuus” julkaistiin, Corkin konferenssissa saavutettiin uusi ratkaiseva vaihe eurooppalaisessa maaseutupolitiikassa, vaihe, jota eräät läsnäolleet toimittajat ja tarkkailijat eivät epäroineet kutsua ”kulttuurivallankumoukseksi”. <

LEADER-laborat

LEADER oli Corkin "tähti", konkreettinen esimerkki eurooppalaisen maaseudun kehittämispolitiikalle vuonna 2000.

"Herra Hyland, te vaikutatte suhtautuvan erittäin suotuisasti LEADER-ohjelmaan. Uskotteko te, että LEADER on malli komissaari Fischlerin ylistämälle tulevaisuuden laaja-alaiselle kehittämispolitiikalle?"
"Kyllä, herra puheenjohtaja."

LEADER-näyttelyosastoa valmistellaan

Tämä keskustelu Le Monde-lehden erikoiskirjeenvaihtajan ja "Elämän laatu maaseutualueilla" -työryhmän puheenjohtajan François Grosrichardin sekä Euroopan parlamentin esittelijän Liam Hylandin välillä ("Kertomus Euroopan maaseutupolitiikasta sekä Euroopan maaseudun peruskirjan laatimisesta") kuvaa parhaiten sitä merkittävää asemaa, joka LEADERilla oli Corkin konferenssissa.

Lukuisat puheenpitäjät, muiden muassa irlantilainen ministeri Jimmy Deenihan, muistuttivat LEADERin onnistumisesta, niin strategian (alueellinen lähestymistapa, alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa, kumppanuus, integraatio, innovaatiot jne.) kuin konkreettisten tulosten osalta.

Täysistunnossa komissaari Fischlerin esitystä suunta- viivoista, jotka vastaavat suuressa määrin "LEADER-filosofiaa", värittivät kaksi puheenvuoroa paikallisista innovaatiotoimista: professori Dimitrios Pantermalis, Kreikan parlamentin jäsen, korosti LEADER-Pieriki-ohjelman Keski-Makedoniassa tukea noin sadan maanviljelijän toiminnalle, kun nämä ovat ryhtyneet

Bearan niemimaa
[West Corkin LEADER-alue]

orio

arkeologisen perinnön kohentamiseen Dionin kylässä, lähellä Olympos-vuorta; Jean-Louis Chauzy, Midi-Pyrénées-alueen (Ranska) talous- ja sosiaalineuvoston puheenjohtaja, selvitti Laguiole'n perinteisen veitsenvalmistuksen elvyttämiseen johtanutta prosessia [katso LEADER Magazine nro 5].

Jokaiseen kuudesta työryhmästä osallistuneista ainakin yksi työryhmän jäsen oli suoraan tekemisissä LEADERin täytäntöönpanossa, joko eurooppalaisena, kansallisena tai alueellisena vastaavana taikka paikallisen toimintaryhmän jäsenenä. Osallistujien joukossa olivat näin edustettuina paikalliset toimintaryhmät **Maestrazgo-Tertuelista** (Aragon, Espanja), **Pays Catharesta** (Languedoc-Roussillon, Ranska), **Probastosta** (Norte, Portugal), - joilla jokaisella oli myös näyttelyosasto tapahtumassa - **Clairvaux-Viandenista** (Luxemburg) sekä **Natur-und Lebensraum Rhönistä** (Hessen, Saksa), unohtamatta irlantilaisista LEADER-verkostoa. LEADERin eurooppalaisella valvontaelimellä oli myös näkyvä tehtävä sekä ennen tapahtumaa että sen aikana: se osallistui konferenssin valmistelukomiteaan, valmisteli valtioiden välisen yhteistyön verkostoa käsittelevää työryhmää sekä laati sen tuloksista yhteenvedon, piti näyttelyosastoa, joka mahdollisti suorat kontaktit osanottajien kanssa, LEADER-julkaisun jakamisen sekä "jatkuvan" "Rural Europe" Internet-kotisivun esittelyn, jne.

Länsi-Corkin paikallinen LEADER-ryhmä, joka myös oli pystyttänyt näyttelyosaston kokouspaikan sisäänkäynnin luo esitelläkseen alueensa tuotteita, oli yhden kolmesta tapahtumaan liittyvän tutustumisretken kohteista: viitisenkymmentä konferenssin osanottajaa vieraili paikallisen toimintaryhmän toimipaikassa, pystyi näin seuraamaan "in vivo" LEADERin täytäntöönpanoa ja sai mahdollisuuden nähdä useiden maataloustuotteiden hyödyntämiseen liittyvien hankkeiden toimintaa. Paikallinen toimintaryhmä oli edellisenä iltana saanut vieraakseen komissaari Fischlerin "Länsi-Cork"-tuotemerkin viralliseen julkistamistilaisuuteen.

Lopuksi on vielä huomattava, että parikymmentä Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivaa LEADER-ryhmää käytti hyväkseen Corkin konferenssia tavatakseen toisensa ja keskustellakseen keinoista, joilla ohjelman paikallista ulottuvuutta sekä alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa voitaisiin vahvistaa, sekä käynnistääkseen jatkuvan yhteistyön aiheesta ("kaksi saarta yhdistävän" seminaarin järjestämistä suunnitellaan vuoden 1997 alussa). <

West Corkin LEADER-ryhmän jäsenet vastaanottamassa komissaari Franz Fischleriä ja Irlannin maaseudun kehittämisestä vastaavaa ministeriä Jimmy Deenihania

"Elävä maaseutu ympäristö" – yksi tavoite

Maalaismarkkinat
Connemarassa [Irlanti]

Corkin konferenssissa toimi kuusi työryhmää, joissa käsiteltiin yhtä montaa maaseudun kehityksen haastetta. Työryhmien esittämistä suosituksista osa sisällytettiin "Corkin julistukseen". Alla yhteenveto työryhmän tuloksista.

"A Living Countryside" ("elävä maaseutuympäristö"), jonka Richard Simmons oli valinnut konferenssin alussa pitämänsä puheenvuoron otsikoksi, muodostui nopeasti Corkin iskulauseeksi, varsinaiseksi johtoaiheeksi, joka rytmitti toisen päivän töiden tahtia. Konferenssin toisena päivänä järjestettiin kuusi työryhmää, jotka koskivat laaja-alaista maaseudun kehittämistä, työllisyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia, ympäristöä ja kestävää kehitystä, elämän laatua maaseutuympäristössä, yhteistyötä sekä sopivien menetelmien siirtoa ja alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan perustuvia paikallisen kehityksen strategioita.

"Laaja-alainen kehitys: käsitteen määrittely"

Ranskan senaatin talousasiainvaliokunnan puheenjohtaja Jean-François Poncet esitteli tämän työryhmän johtopäätökset huomauttaen aluksi, että vaikka kehityksen laaja-alainen lähestymistapa onkin kaikkien tunnustama välttämättömyys, siitä valitettavasti kuitenkin *"puhutaan enemmän kuin sitä toteutetaan käytännössä"*.

Sen sijaan, että olisi määritelty jo tunnettua käsitettä, työryhmässä tutkittiin pääasiassa sitä, miten laaja-alaisuutta todella voitaisiin soveltaa Euroopan uudessa maaseudun kehittämiss politiikassa.

Ratkaisu voisi olla poikkeuksetta kaikille maaseutualueille ulottuvan yleisen alueellisen ohjelman käynnistäminen. Tällaisella välineellä olisi lukuisia etuja, erityisesti yksinkertaistamisen ja subsidiariteetin kannalta, kuitenkin sillä edellytyksellä, että:

Äristö”: e, kuusi työryhmää

- > hyväksytään maanviljelyn edelleen ensisijainen asema maaseudun taloudessa,
  - > jatketaan erityisten taloudellisten tukien myöntämistä epäsuotuisille alueille koheesion vuoksi,
  - > vältetään alueiden eristämistä, niin ettei yhteisön taloudellisen tuen perusperiaatetta, taloudellista solidaarisuutta, rikota.
- “Yhdistyminen on tie, erilaisuus on rikkaus ja solidaarisuus kaiken yhdistävä sementti”, totesi esittelijä lopuksi.*

“Työllisyys, tasavertaiset mahdollisuudet ja yrittäjähengi maaseutualueilla”

Wageningenin (Alankomaat) yliopiston professori Jan Douwe Van der Ploegin tavoin tähän pyöreän pöydän keskusteluun osallistuneet totesivat, että maaseutu on erityislaatuinen taloudellis-sosiaalinen kokonaisuus, jolle on useimmiten ominaista itsenäinen työ, pienet perheyrytykset, monitoimisuus, työn joustavuus sekä yhteydet luontoon.

Näiden maaseudun erityisten ominaisuuksien on oltava runkona jokaisen alueen omaan pääomaan ja talouden monipuolistamiseen perustuvalla kehityksellä. Talouden monipuolistaminen helpottaa miesten ja naisten tasavertaisten mahdollisuuksien lisäämistä.

Myös maatalouden merkittävää asemaa maaseudulla korostettiin: *“ilman maanviljelijöitä ei olisi minkäänlaista maaseudun kehitystä”*. Maatalousalan on kuitenkin muututtava radikaalilla tavalla, jotta neljä olennaista tavoitetta toteutuisi: työllisyys, tasavertaiset mahdollisuudet, tuotteiden laadukkuus sekä ympäristön suojeleminen.

Yhteenvedossään työryhmän työstä Euroopan parlamentin itävaltalainen edustaja Ursula Stenzel korosti tarvetta mukauttaa yhteisön toimintoja vastaamaan paremmin maaseudun haasteisiin. Tämä mukauttaminen toteutuisi viittä periaatetta noudattamalla:

- > laaja-alaisen maaseutupolitiikan noudattaminen, koska alakohtaiset toimenpiteet ovat osoittautuneet riittämättömiksi ratkaisemaan maaseudun monimutkaisia ja moniulotteisia ongelmia;
- > maanviljelylle ja maaseutualueille myönnettyjen määrärahojen olisi säilyttävä vähintään nykyisellä tasolla, mutta rakennerahastojen toiminta olisi järjestettävä uudestaan ja otettava yhteisön toimenpiteiden kohdeyksi alue, joka on yksikkö, jonka mukaan on mahdollista muotoilla

- tukea maaseutualueiden moninaisuuden mukaisesti;
- > tulevaisuuden maaseutupolitiikan käsitteen ja täytäntöönpanon on suurelta osin nojaututtava alueellisiin ja paikallisiin inhimillisiin voimavaroihin;
- > maaseudun kehityksen tukemisen on suositettava pienen mittakaavan hankkeita raskaiden investointien sijaan (*“tämän päivän hennot taimet ovat tulevaisuuden suuria puita”*);
- > naisten on oltava täysivaltaisia kumppaneita maaseudun kehityksessä.

"Aarrearkusta" löytyvät muun muassa kiikarit, kompassi ja oppaita, joiden avulla mökkilomailijat voivat tutustua Livradois-Forezin luonnonpuistoon [Ranska]

— "Ympäristö ja kestävä kehitys Euroopan maaseudulla"

Työryhmässä muistutettiin aluksi globaalista yhteydestä, jossa uusi "eurooppalainen kestävä kehityksen politiikka" on määriteltävä: siihen osallistuvien tahojen moninaisuus, päätöksenteon lyhyt määräaika (1999) sekä lisääntynyt julkinen tietoisuus ympäristökysymyksistä. Viimeksi mainitun osalta on kuitenkin todettavissa valtava kuilu pohjoisen ja eteläisen Euroopan välillä: "työryhmän seitsemästätoista puheenvuorosta vain kolme tuli etelästä" huomautti esittelijä, Rooman yliopiston professori Michele de Benedictis.

Seuraavaksi osanottajat pohtivat parasta toimenpidetäsoa ympäristön ja talouden välisten suhteiden ohjaamisessa: "alueellinen lähestymistapa on varmasti tehokkain

esimerkiksi ympäristön ja maataloustoiminnan välisissä ongelmissa, erityisesti jos pyritään ratkaisemaan teho-
maanviljelyn ja laajaperäisen maanviljelyn välistä dikotomiaa ja ottamaan huomioon maatalousalan monialaisuus."

Tätä koskevan uuden politiikan osalta suositellaan siis alueellista institutionaalista tukea, vaikka onkin selvää, että mallista seuraa tiettyjä ongelmia: korkeammat tiedotus-, seuranta- ja valvontakustannukset, vielä riittämättömät ympäristökoulutusohjelmat jne.

Tästä seuraa tarve lujittaa institutionaalista tukea välineiden yhdistämisellä sekä "horisontaalisesti" että "vertikaalisesti" (horisontaalinen yhdistäminen: esimerkiksi kannustaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen, vertikaalinen yhdistäminen: jokaisen tason institutionaalisen vastuun ja toimivallan uudelleen määrittely). Myös luotettavien osoittimien olemassaolo paikallisella tasolla on välttämätöntä. Tosiasiassa kyseessä ei ole uusien politiikkojen kehittäminen vaan olemassa-olevien politiikkojen mukauttaminen suuremmalla avoimuudella.

Lopuksi, työryhmään osallistuneet vetosivat erityisesti maatalouspolitiikan osalta "saastuttaja maksaa"-periaatteen soveltamisen puolesta ja ehdottivat kompensoivia maksuja, joilla rohkaistaan ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien kehittämiseen.

| Toimintaa maalauskoulussa Pays Catharessa [Ranskassa]

“Elämän laatu maaseutualueilla”

“Kehitys ja elämän laatu, siinä on jo liikaa sanoja”;
“kun 1800-luvulla kaupunki edusti rikkautta, voisi 2000-luvulla maaseutu edustaa uutta onnelaa”... Irrallisia ilmaisia työryhmästä, joka heti aluksi vahvisti kaksi olennaista parametriä käytettäväksi pohdinnossa, jotka koskevat elämän laatua maaseutuympäristössä: ihmistä (“ihmiset, perheet...”) on pidettävä ensisijaisena huolenaiheena; maaseudun idealisointia on vältettävä niin maaseudun asukkaiden kuin kaupunkilaisten miellissä (“on varottava romanttista ‘uusruralismia’”).
“Pienistä asioista koostuva suuri kokonaisuus”, elämän laatu maaseudulla voidaan kuitenkin tiivistää kolmeen pääasialliseen tekijään: sosiaalisten siteiden intensiivisyys kylissä, tiedon ja koulutuksen saanti, palveluiden saatavuus (kuljetus, sosiaalinen toiminta, terveydenhoito, vapaa-aika, kaupat jne.); näiden laadun olisi saavutettava kaupunkiympäristön vastaaviin verrattava taso. Elämän laadusta on etua sekä paikalliselle väestölle että kaupungista tullee vierailijalle, jonka on kuitenkin “tunnustettava maaseutu sellaisena kuin se on, eikä sellaisena kuin hän siitä haaveilee”, korosti eräs maanviljelijä.

Maaseudulla, “jossa kaikki palvelut ovat kalliimpia”, poliittisella väliintulolla ja julkisella tuella on merkittävä tehtävä. Myös yhdistystoiminta ja vapaaehtoistyö (jolla tulisi olla selkeästi määritetty oikeudellinen asema) ovat erittäin tärkeitä.

Työryhmän osallistujat ehdottavat seuraavanlaista strategiaa:

- > alhaalta ylöspäin suuntautuva toimintatapa on ehdoton välttämättömyys alueiden “elävien voimien” aktivoimiseksi;
- > arvioidaan tarpeet ottaen huomioon kaikkien väestöryhmien odotukset (nuori nainen esitti esimerkin “*nuoret eivät välttämättä etsi rauhallisuutta!*”);
- > tuetaan “mittojen mukaan” kohdistettuja toimia tulon ja työllisyyden luomiseksi;
- > yksinkertaistetaan hallinnollisia menettelyjä (jotkut osallistujat ehdottivat yhtenäisen “maaseuturahaston” perustamista);
- > laaditaan säännöllisesti “paikallisia elämän laatua koskevia yhteenvedoja”.

Portugalin vuoden 1994 Grand-Prix -ravit Ponte de Liman raviradalla (Vale do Liman LEADER-alue)

“Kokemusten jakaminen: yhteistyö ja sopivien menetelmien siirto maaseudun kehityksen edistämiskeinoina”

Tässä pyöreän pöydän keskustelussa, johon osallistui useita euroopanlaajuisia yhdistyksiä, luettiin ensin seitsemän eri tyyppistä tarvetta, joiden tyydyttämiseen verkostot ovat sopivia: tiedotus, maaseudun väestön kannustaminen osallistumaan, pätevyyden ja koulutuksen hankkiminen, innovaatiot, valtioiden välinen yhteistyö, maaseudun toimijoiden kollektiivinen organisointi yhteisten ehdotusten tekemiseksi, avautuminen idän ja etelän valtioihin.

Verkostot ovat hyvin erilaisia maaseudun problematiikan, kohdeyleisön, mielenkiinnon kohteiden jne. osalta. Tämä erilaisuus on rikkautta, joka ilmentää maaseudulla täytöntöön pantavien uusien kehitysprosessien monimutkaisuutta. Useat osanottajat korostivat, että on tutkittava eri verkostojen mahdollisuuksia täydentää toisiaan sekä välttää näin päällekkäisyyttä. Lisäksi toivottiin sellaisen “foorumin” perustamista, jossa eri verkostot voisivat kohdata ja kommunikoida paremmin unionin toimielinten kanssa. Olisi myös kiireesti tunnustettava oikeudellisesti “eurooppalaisen yhdistyksen” käsite.

Muuttuvalla maaseudulla verkostojen tehtävä tulee pakosta kasvamaan, koska niiden avulla saadaan Euroo-

pan eri toimijat, joita Euroopan maaseudun tulevaisuus koskettaa, liikkeelle helpottamalla vaihtoa ja yhteistyötä Euroopan eri alueiden välillä. LEADER-verkoston ja maaseudun kohtaamispaikkojen tehtävää korostettiin

— tällä tavalla erityisesti.

Verkostojen on oltava maaseudun uuden kehittämispolitiikan keskuksessa, ja eurooppalainen aloite tulee säilymään perustavana tekijänä niiden toiminnassa, sillä verkostoista voi olla monenlaisia etuja:

- > ne ovat perustavana tekijänä "yhteisön lisäarvon" muodostumisessa;
- > ne ovat luovuuden ja ennakoinnin välineitä, jotka osallistuvat välttämättömään innovaatioon ja sen siirtämiseen;
- > kosketuspintana "paikallisen" ja "globaalin" välillä ne helpottavat maaseutualueiden avautumista.

"Paikallisen kehityksen strategiat maaseutualueilla sekä alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa"

Esittelijä, maaseudun kehityskonsultti Patricia O'Hara muistutti aluksi alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan perustuvan kehityksen eduista: paikallisdemokratia, Euroopan maaseutualueiden erilaisuuden huomioiminen, läheisyysperiaate "paikallisen" ja "yleisen" välillä, yhteistyökumppanuuden tehokkuus jne.

Yleisesti todettiin, että vaikka alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa jo toteutuu käytännössä useiden ohjelmien yhteydessä, on tiettyjen edellytysten täyttyvä, jos siinä halutaan edistyä ja soveltaa sitä Euroopan maaseutupolitiikkaan kokonaisuudessaan. Edellytykset ovat seuraavanlaisia:

- > eri tukitahojen (paikallinen, alueellinen, kansallinen, eurooppalainen) parempi yhteensovittaminen;
- > sellaisten politiikkojen ja ohjelmien yhdistäminen, jotka liian usein on kehitelty alakohtaisten toimenpiteiden mukaisesti;
- > hallinnollisten menettelyjen ja velvoitteiden yksinkertaistaminen;
- > parempi tasapaino "osallistuvan" demokratian ja "edustuksellisen" demokratian välille ("paikalliset viranomaiset

voivat olla joko jarruna tai kannustimena kehitykselle");

- > vapaaehtoistyön merkityksen suurempi huomioiminen, erityisesti naisten vapaaehtoistyön, jonka täyttää arvoa harvoin tunnustetaan;
- > pätevyyden vahvistaminen sekä paikallisen kehityksen koulutus.

Myös muita alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan liittyviä panostuksia korostettiin: paikallisten säästöjen käyttöönottoa ja rahoituslaitosten tehtävää; eroja varojen ja vallan jakautumisessa kumppanien välillä; pakollista kestoa ("kehitys on hidas prosessi"); dynaamisten inhimillisten voimavarojen puuttumista, kun nuoret muuttavat pois alueelta; maatalouden tukemisen välttämättömyyttä, jotta nuoret saadaan jäämään maataloilille.

Osanottajat tutkivat myös alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan (paikalliset toimijat) sekä ylhäältä alaspäin suuntautuvan lähestymistavan (institutionaalinen tuki) yhtymäkohtia: lähestymistavat eivät ole vastakkaisia, vaan toisiaan täydentäviä ja ne voivat jopa vahvistaa toinen toisiaan, mikäli niitä koordinoidaan oikein ja jos eri tukitahot ovat keskenään tasapainossa. Lopuksi kiinnitettiin huomiota tarpeeseen saada kaikki mukaan kehitysprosessiin: "yhteenkuuluvuuden on nyt jos koskaan oltava sääntö, niin ihmisten kuin alueiden välillä." Dublinin yliopiston (UCD) professori Joe Mannion laati valmistelevan asiakirjan tähän työryhmään, ja se vastasi paljolti hänen LEADER Magazine nro 12:ssa ilmestynyttä artikkeliaan. <

Kokemusten vaihtoa: LEADER-seminaari Kalabakassa [Kreikka]

“Elävä maaseutu”

**Maaseudun kehitystä käsittelevä eurooppalainen konferenssi,
joka kokoontui Corkissa, Irlannissa 7. - 9. päivänä marraskuuta 1996**

Tiedostaa, että maaseutualueille - joilla asuu neljäsosa Euroopan unionin väestöstä ja jotka muodostavat yli 80 prosenttia sen pinta-alasta - on tunnusomaista ainutlaatuinen kulttuuri, taloudellinen ja yhteiskunnallinen verkosto, erilaisten toimintojen runsas kirjo sekä maisemallinen moninaisuus (metsiä ja viljelysmaita, koskemattomia luonnonvaraisia alueita, kyliä ja pikkukaupunkeja, alueellisia keskuksia, pienyhtisyyksiä).

Uskoo, että maaseutualueet ja niiden asukkaat ovat todellinen, kilpailukykyinen voimavara Euroopan unionille.

Pitää mielessä, että ylivoimaisesti suurinta osaa Euroopan maaseutualueista peittävät maatalousmaa ja metsät, jotka vaikuttavat suurella määrällä eurooppalaiseen maisemaan, ja että maatalous kytkee merkittävällä tavalla ihmisen luontoon, minkä on tapahduttava myös jatkossa, ja että viljelijöillä on velvollisuus huolehtia maaseudun monista luonnonvaroista.

Palauttaa mieleen, että maa- ja metsätalous eivät ole enää vallitsevassa asemassa Euroopan taloudessa, että niiden suhteellinen taloudellinen merkitys pienenee edelleen ja että näin ollen maaseudun kehityksessä huomion on kohdistuttava kaikkiin sosioekonomisiin seikkoihin maaseudulla.

On tietoinen, että Euroopan kansalliset kiinnittävät yhä enemmän huomiota elämänlaatuun yleensä sekä erityisesti laatuun, terveyttä, turvallisuutta, henkilökohtaista kehitystä ja vapaa-aikaa koskeviin kysymyksiin ja että maaseutualueilla on ainutlaatuinen asema vastata näihin mielenkiinnon kohteisiin ja tarjota perusta aidolle, uudenaikaiselle laatukehitysmallille.

Tunnustaa, että yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) on kyettävä sopeutumaan uusiin tosiasioihin ja haasteisiin kuluttajien vaatimusten ja mieltymysten, kansainvälisen kaupan kehityksen ja Euroopan unionin seuraavan laajentumisen osalta, että siirtyminen hintatuesta suoraan tukeen jatkuu, että yhteisen maatalouspolitiikan ja maatalousalan on kyettävä mukautumaan vastaavasti ja että viljelijöitä on autettava sopeutumiskehityksessä ja heille on annettava selviä viitteitä tulevaisuudesta.

Odottaa, että oikeutus vuoden 1992 YMP-uudistuksen yhteydessä käyttöön otettuihin tasausmaksuihin asetetaan yhä enenevässä määrin kyseenalaiseksi.

On vakuuttunut, että maaseudun kehittämiseksi annettava julkinen rahoitustuki, jossa otetaan huomioon luonnonvarojen tarkoituksenmukainen hallinta sekä luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurimaisemien säilyttäminen ja kehittäminen, hyväksytään yhä suuremmassa määrin.

Tunnustaa, että vaikka yhteisen maatalouspolitiikan ja Euroopan maaseudun kehityspolitiikan peräkkäiset muutokset ovat parantaneet avoimuutta ja tehokkuutta, jonkin verran epäjohtamismukaisuuksia ja päällekkäisyyksiä on kehittynyt ja oikeudellinen monimutkaisuus on lisääntynyt.

On päättänyt edistää kaikin mahdollisin keinoin paikallisten mahdollisuuksien rakentamista maaseutualueiden kestäväksi kehittämiseksi ja erityisesti yksityisiä ja yhteisöjen aloitteita, jotka on hyvin yhdenmukaisesti maailmanlaajuisiin markkinoihin.

Esittää seuraavan kymmenkohtaisen maaseudun kehitysohjelman Euroopan unionia varten.

1 kohta - Maaseutu etusijalle

Maaseudun kestävä kehitys on asetettava etusijalle Euroopan unionissa, ja sen on oltava johtava perusperiaate, joka tukee kaikkea maaseutupolitiikkaa lähitulevaisuudessa ja laajentumisen jälkeen. Tarkoituksena on kääntää maaltamuutto päinvastaiseksi, taistella köyhyyttä vastaan, kannustaa työllistämistä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ja vastata kasvaviin vaatimuksiin paremmasta laadusta, terveydestä, turvallisuudesta, henkilökohtaisesta kehityksestä ja vapaa-ajasta sekä kehittää maaseutualueiden hyvinvointia. Tarve säilyttää maaseutuympäristön laatu ja kehittää sitä on liitettävä kaikkiin yhteisön maaseudun kehittämistä koskeviin toimintaperiaatteisiin. Julkiset menot, infrastruktuureihin tehtävät investoinnit ja koulutus-, terveydenhoito- ja liikennepalvelut on tasapainotettava oikeudenmukaisemmin maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä. Kasvava osuus käytettävissä olevista varoista olisi käytettävä kannustamaan maaseudun kehitystä ja varmistamaan ympäristölliset tavoitteet.

2 kohta - Yhdennetty lähestymistapa

Maaseudun kehityspolitiikan käsitteiden on oltava monitieteisiä ja soveltamisen monialaista. Mukana on oltava selkeä alueellinen ulottuvuus. Maaseudun kehityspolitiikkaa on sovellettava kaikkiin unionin maaseutualueisiin, ja keskittämisen periaatetta on kunnioitettava eriyttämällä yhteisrahoitusta eniten tarpeessa olevien alueiden hyväksi. Kehityspolitiikan on perustuttava yhdennettyyn lähestymistapaan, johon samassa oikeudellisessa ja poliittisessä kehyksessä sisältyvät maatalouden mukauttaminen ja kehittäminen, taloudellinen monipuolistaminen - erityisesti pienet ja keski- ja suuret yritykset ja maaseutupalvelut - luonnonvarojen hallinta, ympäristöllisten toimintojen kehittäminen sekä kulttuurin, matkailun ja virkistyskäytön kehittäminen. —————→

— 3 kohta - Monipuolistaminen

Taloudellisten ja yhteiskunnallisten toimien monipuolistamiselle annettavan tuen on keskityttävä tarjoamaan kehys muista riippumattomille yksityisille ja yhteisöjen aloitteille: investoinnit, tekninen apu, liiketaloudelliset palvelut, riittävä infrastruktuuri, koulutus, harjoittelujaksot, tietotekniikan kehityksen hyödyntäminen, pikkukaupunkien aseman vahvistaminen olennaisina maaseutualueiden osina ja merkittävinä kehityksen edistäjinä, elinvoimaisten maaseutuyhteisöjen kehittäminen ja kylien elvyttäminen.

4 kohta - Kestävä kehitys

Politiikassa olisi kannustettava sellaista maaseudun kehittämistä, joka pitää yllä eurooppalaisen maaseutumaishuolteen laatua ja hyviä puolia (luonnonvarat, monimuotoisuus ja kulttuuri-identiteetti), niin että nykyinen sukupolvi ei rajoita tulevien sukupolvien ulottuvilla olevia vaihtoehtoja. Paikallisessa toiminnassamme meidän on otettava huomioon maailmanlaajuinen vastuumme.

5 kohta - Läheisyysperiaate

Kun otetaan huomioon unionin maaseutualueiden moninaisuus, maaseudun kehityspolitiikan on noudatettava läheisyysperiaatetta. Sen on oltava mahdollisimman hajautettua ja perustuttava kaikkien asianomaisten tasojen väliseen kumppanuuteen ja yhteistyöhön (paikallinen, alueellinen, kansallinen ja Euroopan laajuinen taso). Painotuksen on oltava osallistumisesta ja ”alhaalta ylös” (bottom up) -lähestymistavassa, joka käyttää hyväkseen maaseutuyhteisöjen luovuutta ja solidaarisuutta. Maaseudun kehittämisen on oltava paikallista ja yhteisöjen tasolla johdettua johdonmukaisessa eurooppalaisessa kehityksessä.

6 kohta - Yksinkertaistaminen

Maaseudun kehittämisselitykseen ja erityisesti maatalouteen liittyvää lainsäädäntöä on yksinkertaistettava huomattavasti. Vaikka YMP:ia ei pitäisi kansallistaa uudelleen, on johdonmukaistettava suuremmassa määrin asioiden nykyistä käsittelyä useilla eri tahoilla, rajoitettava yleisiä sääntöjä ja menettelytapoja koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä, lisättävä läheisyyttä päätöksenteossa, hajautettava poliittista täytäntöönpanoa ja lisättävä yleistä joustavuutta.

7 kohta - Ohjelmat

Maaseudun kehittämisselityksien soveltamisen on perustuttava johdonmukaisiin ja avoimiin menettelytapoihin, ja kehittämisselitykset on koottava yhdeksi ainoaksi aluekohtaiseksi maaseudun kehittämisselitykseksi ja yhdeksi mekanismiksi, joka tähtää maaseudun kestävästi kehittämiseen.

8 kohta - Rahoitus

Paikallisten rahoitusmahdollisuuksien käyttöä on kannustettava paikallisten maaseudun kehittämishankkeiden edistämiseksi. Uusia rahoitusjärjestelyjä maaseutualueiden luotonantojärjestelyissä on kannustettava enemmän, jotta voidaan paremmin hyödyntää julkisen ja yksityisen rahoituksen yhteisvaikutusta, vähentää pienten ja keski suurten yritysten taloudellisia rasitteita, edistää kannattavia investointeja ja monipuolistaa maaseutualueiden taloutta. Pankkialan suurempaa osallistumista (julkinen ja yksityinen) sekä muita rahoituksellisia välineitä on kannustettava.

9 kohta - Hallinto

Alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä paikallisten ryhmien hallinnollista kyvykkyyttä ja tehokkuutta on lisättävä mahdollistamalla tarpeen vaatiessa tekninen apu, koulutus ja paremmat tietoliikenneyhteydet sekä tarjoamalla kumppanuuksia ja jakamalla ja verkottamalla tutkimus, tieto ja kokemusten vaihto alueiden ja maaseutuyhteisöjen kesken läpi Euroopan.

10 kohta - Arviointi ja tutkimus

Yleistä seurantaa, arviointia ja edunsaajien valvontaa on vahvistettava, jotta varmistetaan menettelytapojen avoimuus ja julkisten varojen asianmukainen käyttö, kannustetaan tutkimusta ja innovatiivisuutta sekä mahdollistetaan rakentava julkinen keskustelu. Toimijoita ei pidä kuulla pelkästään suunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheessa, vaan heidän on voitava osallistua myös valvontaan ja arviointiin.

Johtopäätökset

- Me, Corkissa kokoontuneen maaseudun kehitystä käsittelevän eurooppalaisen konferenssin osanottajat, kehoitamme hartaasti eurooppalaisia päättäjiä:
- > lisäämään julkista tietoisuutta uuden alun tärkeydestä maaseudun kehityspolitiikassa
  - > lisäämään maaseutualueiden vetovoimaisuutta ihmisten asuin- ja työympäristönä ja tekemään niistä merkityksellisemmän elämän keskuksia kasvavalle joukolle erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä
  - > tukemaan tätä kymmenkohtaista ohjelmaa ja toimimaan yhteistyökumppaneina jokaisen tähän julistukseen sisältyvän tavoitteen saavuttamiseksi
  - > toimimaan aktiivisesti kansainvälisellä tasolla maaseudun kestävästi kehityksen edistämiseksi.

9.päivänä marraskuuta 1996

North Yorkshire Heritage Coast [Yhdistynyt kuningaskunta]

Yleinen aktivointi

Yorkshiren rannikkoseutu Koillis-Englannissa on maaseutua, jonka kolme perinteistä elinkeinoa - kalastus, maanviljely ja turismi - ovat kriisissä. Äskettäin on kehitetty laaja-alaisen kehityksen strategia alueen talouden monipuolistamiseksi ja aktivoimiseksi. Sopivasti ajoitettu LEADER II on mitä parhain väline paikallisten tarpeiden tunnistamiseksi - yhdessä paikallisen väestön kanssa.

“Aivan kuin Monopolia pelaisi!”, huudahtaa “Whitbyn LEADER-ryhmän” jäsen pistäessään suurelle lattialle levitetylle kartalle pienen lipun sen merkiksi, että alueella on tyydyttämätön tarve tai ratkaisematon ongelma. Meneillään on toinen kokous ryhmässä, joka on yksi viidestä LEADER-alueella perustetusta toimikunnasta. Esityslistalla on tänään toimintasuunnitelman hyväksyminen ja paikkakunnan ongelmien ensimmäinen kartoitus. *“Kartan tai pienoismallin avulla tilannetta on helppo havainnollistaa, ne tuovat tutkimusvaiheeseen oman leikillisen sävynsä ja ovat hyvää aineistoa tiedotusvälineille väestön aktivoimista*

varten”, selittää kokousta johtava Ingrid Salomonsen. Salomonsen toimii LEADER-koordinaattorina “North Yorkshire Heritage Coast”-alueella, joka on toinen vuoden 1995 lopulla hyväksytyn alueellisen LEADER II-ohjelman “North of England Heritage Coast” tukea saavista alueista. Kuten nimestä ilmenee, ohjelma koskee “luonnonperinnöksi” (“Heritage Coasts”) (*) luokiteltuja Pohjois-Englannin rannikkoseutuja. Kyseessä on kaksi kreivikunta: Northumberland ja North-Yorkshire. Alueellista ohjelmaa hoitaa keväällä 1996 perustettu “LEADER II -säätio” (“Trust”), johon kuuluu alueellisia viranomaisia, julkisia kehittämistoimistoja ja National Trust, joka on Ison-Britannian merkittävin luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelusta vastaava järjestö. —————>

Monipuolistaminen

Whitby, jossa on 14 000 asukasta, on tämän LEADER-alueen "suurkaupunki". Alue on viitisenkymmentä kilometriä pitkä kapea vyöhyke Pohjanmeren rannikolla Flamborough'n niemen ja Tees-joen suiston välillä, mutta siihen ei kuitenkaan lueta mukaan hallintoalueen pääkaupunkia Scarborough'ta (103 000 asukasta). Suuri osa alueesta kuuluu myös North York Moors National Parkiin, joka on erittäin harvaanasuttu kanervatasanko (499 km²).

Kuten useat alueen 17 kunnasta ("parishes"), Whitby on sekä kalastussatama että kylpyläkaupunki. Pienimuotoinen kalastus on kuitenkin vakavassa kriisissä, ja edulliset lomat eksoottisissa paikoissa leudommassa ilmastossa ovat vaikeuttaneet turismin asemaa. "Kävijämäärät ovat pudonneet huomattavasti, kun taas majoitustarjontaa on liikaa", harmittelee Whitbyn kaupunginjohtaja John Smith.

Turismi on 60-luvulta alkaen ollut ilman suurta valtion tukea toimimaan tottuneen paikallisen talouden liikellepaneva voima. "Emme kuuluneet kriisissä olevaan kaupunkialueeseen, muttemme myöskään epäsuotuisaan maaseutualueeseen", kertoo Ray Williamson Scarborough Borough Councilista. "Tilanne alkoi kuitenkin olla kestämaton, ja päätimme ryhtyä toimimaan talouden monipuolistamiseksi. Perustimme vuonna 1995 yhteistyöryhmän, johon kuuluu kreivikuntaneuvosto, maaseudun kehitystoimikunta (toim. huom. Englannin maaseudun kehittämisestä vastaava elin) ja yksityisiä toimijoita."

Tämä "Yorkshire Coast Economic Development Partnership", jonka vuotuinen talousarvio oli alunperin 250 000 ecua, laati "paikallisen toimintasuunnitelman" ja sai näin mahdollisuuden saada tukea kahdesta merkittävästä rahoituslähteestä: tavoitealueen 5b ohjelmasta ja "Single Regeneration Budgetista" (noin 6 miljoonaa ecua alueen osalta), joka on englantilainen ohjelma, joka oli pitkään varattu ainoastaan kaupunkialueille mutta johon voivat nykyään hakea kaikenlaiset alueet. Vuonna 1996 rahoituspohjaa laajentamaan tuli kaksi yhteisön aloitetta: PESCA (kalastusalan rakenneuudistus) ja LEADER, jotka on kumpikin suunnattu yksinomaan rannikolle. "LEADER on erittäin tärkeä väline rannikkoköyhien kannalta. Ensinnäkin me voimme sen avulla tunnistaa yhdessä asukkaiden kanssa paikalliset tarpeet järjestämällä "kyläarviointeja" (toim. huom. katso kehysjuttu). Niiden perusteella aloitettavat hankkeet rahoitetaan joko LEADERin avulla - tarkoitan nyt erityisesti pieniä hankkeita - tai muiden ohjelmien avulla, jos kyseessä ovat suuremmat aloitteet."

Strategiaa ennakoiden yhteistyöryhmä perusti LEADERin teknisen avustussolun, johon osallistuvat erityisesti erilaiset alueelliset hallintoviranomaiset ja Parc nationalin asiantuntijat (Parc national ohjaa paikallisia kehitystoimia alueellaan).

North York Moors National Parkin tukemaa kunnostustyötä

“Kansanperintörannikon” opaskiveä veistetään

Kasvava tietoisuus

LEADERin ensisijaisena tavoitteena on siis rahoittaa “kyläarviointeja” aina 100 prosenttiin asti, kuitenkin siten, että yläraja on 2 500 ecua tarkastusta kohden. “Määrän pitäisi riittää reilusti, sillä kyläarviointi ei ole kovin kallis toimenpide”, toteaa Ingrid Salomonsen, joka on syyskuusta 1996 alkaen lisännyt julkisten kokousten määrää ja tavannut kaikki kunnanvaltuustot, joita LEADER koskee. “Ei ole helppoa saada liikkeelle individualisteista koostuvaa väestöä - täällä on hyvin vähän yhdistystoimintaa - joka on suhteellisen ikääntynyttä ja johon kuuluvat maanviljelijät ovat kovin neuvottomia maaseudun kehityksen suhteen, sillä heidän tilanteensa on hankala...”

LEADER-vastaava on kuitenkin onnistunut värväämään “esitaistelijoita” jokaisesta kylästä. Yksi heistä on nuori maanviljelijä Will Terry, joka on kunnanvaltuutettu ja Fylingdalesin LEADER-toimikunnan jäsen. “Koska olen nuori, tunnen velvollisuudekseni osallistua, etenkin kun kunnat ovat viime aikoina saaneet monia paikalliseen kehitykseen liittyviä etuoikeuksia.”

Viisi LEADER-toimikuntaa, jotka koostuvat paikallisen talouselämän edustajista ja toimijoista (maanviljelijät, yhdistyksen edustajat, käsityöläiset, turismin edustajat jne.), vastaavat aluksi arviointien järjestämisestä (maaliskuuhun 1997 mennessä). Sitä mukaa kuin hankkeet on määritetty vuoden 1997 aikana, toimikunnat vastaavat niiden hankkeiden valinnasta ja johtamisesta, jotka etenevät rahoitettaviksi alueellista ohjelmaa hoitavasta “North of England Coastal Zone LEADER Trustista”. Ingrid Salomonsen toivoo parasta ja olettaa, että paikallinen väestö haluaa ottaa irti kaiken LEADERin tarjo-

amista mahdollisuuksista: “Olemme nyt ratkaisevassa vaiheessa. LEADER II on siirtymässä hallinnollisesta ‘kotelovaiheestaan’ tietyllä tavalla paikallisen väestön sovellettavaksi. Tai niin minä ainakin toivon!”

Tullessaan toimistoonsa eräänä aamuna muutamaa päivää aikaisemmin hän löysi puhelinvastaajastaan rohkaisevan viestin: “Hyvää päivää, täällä puhuu Hawsker cum Stainsacren kunnanjohtaja... Olemme pohtineet eilistä ehdotustanne ja päättäneet järjestää arvioinnin mahdollisimman pian...”

(*) Vuoden 1970 alun jälkeen Countryside Commission (maaseututoimikunta) on luokitellut 45 rannikkoaluetta “kansanperintörannikoiksi” Englannissa ja Walesissa.

Alueen pinta-ala: 668 km²
Asukasluku: 39 062
LEADER II-rahoitus: 1 875 000 ECU

North Yorkshire Heritage Coast LEADER Programme
 St-Hildas Business Centre
 The Ropery
 Whitby, North Yorkshire YO22 4ET (UK)
 Puh: +44 1947 600 553 - Telekopio: +44 1947 604 923

Kehitystä kiinteässä yhteistyössä:

“kyläarvioinnit”

Kartta helpottaa paikallisten tarpeiden tunnistamista [Whitbyn LEADER-toimikunnan kokous, NYHC]

“Kyläarvioinnit (“village appraisals”) tai “paikalliset arvioinnit” (“community appraisals”) ovat demokraattinen työkalu kehityksen palveluksessa, ja ne ovat erinomainen keino saada paikallinen väestö liikkeelle, tunnistaa vahvuudet, heikkoudet ja alueen tarpeet sekä tehdä yhdessä suunnitelmia tällä perusteella. Kyläarvioinnit ovat saavuttaneet niin suuren suosion, että vaikka ne alunperin suunniteltiin maaseutua varten, samankaltaista toimintaa sovelletaan yhä enemmän myös kaupunkialueisiin.

Kyläarvioinnit ovat brittiläinen erikoisuus, ja niiden periaatteet pohjautuvat “Planning for Real” -malliin (suunnittelu kiinteässä yhteistyössä), jonka käynnisti 70- ja 80-lukujen taitteessa englantilainen paikallisen kehityksen asiantuntija Tony Gibson. Vuonna 1987 julkaistiin ensimmäinen arvioinnin toteuttamiseen tarkoitettu opaskirja “The Local Jigsaw” (paikallinen palapeli). Vuonna 1994 Cheltenham and Gloucester College of Higher Educationin maaseudun kehityksen tutkimusyksikkö kehitti atk-työkalun (*), joka helpottaa arvioinnin toteuttamista (kysymyslomakkeen laatimista, tietojen käsittelyä jne.).

Arvioinnin onnistumisen edellytyksenä on 12 vaihetta:

1. paikallisten viranomaisten suostumuksella järjestetään tiedotustilaisuus, selvitetään väestön lähtötilanne ja perustetaan toiminnan ohjaustoimikunta (kymmenkunta henkilöä, jotka edustavat kaikkia aloja, joita paikallinen kehitys koskee);
2. selvitetään tavoitteet ja päätetään arvioinnin maantieteellisestä mittakaavasta (Esimerkiksi koskeeko arviointi koko aluetta? Osaa siitä? Jotain tiettyä kylää?);
3. selvitetään mahdolliset rahoituslähteet arvioinnin toteuttamiseksi (yksityiset sponsorit, paikalliset viranomaiset, alueelliset, kansalliset ja eurooppalaiset ohjelmat - LEADER, PACTE jne.);
4. päätetään yhteisesti realistinen aikataulu ja määritetään tehokkaimmat keinot toiminnan tunnetuksi tekemiseksi;
5. perehdytään kyläarvioinnin menetelmiin;
6. tutkitaan, mitä kysymyksiä paikalliset asukkaat pitävät tärkeinä ja lisäselvitystä vaativina;
7. laaditaan kysymyslomake selvitettyjen prioriteettien perusteella;
8. jaetaan kysymyslomake tutkittavalle alueelle;
9. analysoidaan saadut vastaukset;
10. tarkistetaan arvioinnin tavoitteet analyysin tulosten perusteella ja laaditaan operationaalisia suosituksia sisältävä (mahdollisimman houkutteleva) kertomus;

11. julkaistaan kertomus ja selvitetään ne erilaiset institutionaaliset keskustelukumppanit, joiden kanssa voidaan neuvotella tunnistettujen hankkeiden täytäntöönpanosta;
12. arvioidaan tilanne uudelleen vuoden kuluttua sen selvittämiseksi, miten tilanne on kehittynyt.

“Kyläarviointien” malli on vähitellen leviämässä, ja useat LEADER-ryhmät Yhdistyneessä kuningaskunnassa mutta myös Irlannissa, Ranskassa, Belgiassa ja muualla Euroopassa ovat aloittaneet tähän malliin perustuvat paikalliset neuvottelut (**).

(*) “Village Appraisals” -käsikirjan ja -ohjelmiston on julkaissut The Countryside and Community Research Unit, Cheltenham and Gloucester College of Higher Education, Francis Close Hall, Swindon Road, Cheltenham, Gloucestershire GL50 4AZ (UK). Puh. +49 1242 532 912.

(**) Katso myös “Consultation villageoise et développement rural”. Julkaisija Fondation rurale de Wallonie. 1996. FRW, 11 rempart de la Vierge, B-5000 Namur. Fax +32 81 224 577.

Evros [Grèce]

Vapaaehtoisuuden hedelmiä

Tycheronin kunnassa toteutettu laaja-alaisen kehityksen malli, joka on vähitellen otettu käyttöön myös Euroksen (Traakia) LEADER-alueen muissa osissa, antaa aavistella tämän pitkään laiminlyödyn raja-alueen uutta kehitystä. Tämä kuitenkin edellyttää, että yksityinen sektori jatkaa siitä mihin julkiset aloitteet jäävät.

”Toimintamme alkaa kantaa hedelmää”, toteaa hiukkasen ylpeyttä äänessään Christos Hatzopoulos. Hän on muutaman kilometrin päässä Turkin rajalta sijaitsevan 2 500 asukkaan kunnan, Tycheronin, johta-

ja. Paremminkin tuskin voisi sanoa - tapahtumapaikkana on yksi kunnan vuonna 1995 istuttamista vadelmaviljelmistä, jotka ovat juuri tuottaneet ensimmäisen satonsa: 50 tonnia. *”Tarkoituksenamme oli monipuolistaa maataloutta ottamalla käyttöön uudenlaista, tuottoisampaa tuotantoa”,* kunnanjohtaja kertoo. *”Aloitimme vuonna 1990 parsalla, jonka tuotannosta hyötyy nykyään 70 paikallista maanviljelijää. Nyt vuorossa on vadelma, jonka viljelyn etuna on hyvä tuotto suhteellisen pienellä pinta-alalla.”*

Mielenkiintoista on maatalouden uuden tuotantoketjun (paikallinen osuuskunta jalostaa hedelmät hilloksi, jonka se myös pakkaa ja markkinoi) käyttöön ottamisen ohella ennen kaikkea käytetty menettelytapa. Se on esimerkki Tycheronissa käyttöön otetusta kehitysstrategiasta: kunta tekee aloitteen hankkeesta ja vastaa kaikista tarvittavista investoinneista, ja tämän jälkeen halukkaat yksityiset käyttävät luotua infrastruktuuria. Esimerkiksi vadelmien tapauksessa kunta, joka omistaa

Ensimmäistä
vadelmasatoa odotellessa...

—> viljelykseen otetut 10 hehtaaria, on tarjonnut muun muassa kasvit, teknisen avun ja kastelujärjestelmän (kustannukset noin 116 ecua aaria kohden). Hankkeeseen osallistuvien tuottajien (vuokra-aika on 15 vuotta, ja “vuokran” kokonaismäärä vastaa kunnalle aiheutuvia kuluja) vastuulla on puolestaan omasta alueestaan huolehtiminen (leikkaaminen, kitkeminen ym.) sekä kallisarvoisten punaisten marjojen keruu omaksi voitokseen. Samaa strategiaa käytetään kaikissa kunnan toteuttamissa hankkeissa. Niinpä kylän lähistöllä on entinen suo muutettu tekojärveksi. Alueella on vaikuttava määrä rakennuksia ja laitteita, muun muassa kulttuuri- ja vapaa-ajan keskus, uimahalli, 15 huoneen hotelli, kahvila ja leikkiapaikka. Järven rannalle ja läheisyyteen on lisäksi rakennettu 34 sosiaalista asuntoa, ja vanha maatila on muutettu “opetustilaksi” ja ratsastuskeskukseksi. Lisäksi suunnitteilla on matkailukeskuksen kunnostaminen järven rannalle. Tällä hetkellä tämän aivan uuden kompleksin yhteisten laitteiden toiminnasta huolehtivat kunnan työntekijät ja vapaaehtoiset, mutta tarkoituksena on uskoa niiden hoito yksityisille toimijoille.

Egnatia

Yksityisen sektorin osallistuminen hankkeisiin on kuitenkin mittava haaste tällä perinteisesti epäsuotuisalla maaseutualueella, sillä keskusviranomaiset ovat pitkään suhtautuneet välinpitämättömästi kehittämiseen alueella, jolla on yhteinen raja Bulgarian ja Turkin kanssa. Kreikan liittyminen Euroopan yhteisöön ja neuvostoimperiumin romahtaminen rauhoittivat osaltaan tilannetta ja auttoivat maan koillisosia avautumaan. Avautuminen toteutuu parhaillaan kirjaimellisesti, sillä rakenteilla on suuri eurooppalainen tie “Egnatia”, joka samoin kuin vanha roomalainen tie, jonka linjausta se seuraa, parantaa Rooman ja Istanbulin välisiä yhteyksiä ja poistaa samalla alueen eristyisyyttä. Muutamien viime vuosien ajan Traakia on myös kuulunut sekä Euroopan unionin että Kreikan hallituksen ensisijaisen toimenpiteiden alueisiin, joilla yritysten saama tuki voi olla jopa 50 prosenttia investointikustannuksista. Kansainvälisen politiikan suhdanteiden mullistukset

maailman tässä osassa ovat myös vaikuttaneet paikalliseen väestöön. Tuhannet Venäjällä ja Georgiassa eläneet kreikkalaiset ovat palaamassa kotimaahansa, ja Kreikan viranomaiset kannustavat heitä innokkaasti asettumaan Traakiaan, millä kompensoidaan aluetta pitkään vaivannutta maaltapakoa. “Paluumuuttajat tuovat meille uutta voimaa”, tähdentää Tycheronin kunnanjohtaja. “He ovat yksi toimintamme tärkeimmistä kohderyhmistä. Niinpä 14 perhettä on mukana vadelmanviljelyssä, ja viljelyaloja myönnettäessä heille on annettu etusija samoin kuin maattomille perheille ja sellaisille työttömille nuorille, jotka haluavat jäädä alueelle.”

Paluumuuttajia koskee myös välittömästi kaksi muuta Tycheronin kunnan hoitamaa toimintaa: kudontaosuuskunnan, johon kuuluu 115 naista, perustaminen ja uusien sosiaalisten asuntojen rakentaminen. “Tavoitteenamme on rakentaa niitä 130”, täsmentää Christos Hatzopoulos, “ei ainoastaan paluumuuttajille vaan myös nuorille pareille. Suurin haaveeni olisi saada kunnan väestö kaksinkertaistumaan lähivuosien aikana...”

Parsaa pakataan Tycheronin osuuskunnassa

Erään johtajan tie

Tycheronin kunnan monipuolisesta kehityksestä voidaan paljon kiittää kunnanjohtajaa Christos Hatzopoulosta.

Opiskellessaan valtiotieteitä Perugian yliopistossa 60- ja 70-lukujen taitteessa häneen teki vaikutuksen Umbriassa tuolloin syntynyt ilmiö, jota kutsuttiin "kolmanneksi Italiaksi"(*). "Aloin haa-veilla siitä, että näkisin mallia sovellettavan meilläkin Traakiassa. Meidän kulttuurillamme on kaiken kaikkiaan paljon yhteistä italialaisten kanssa, ja 'kolmannen Italian' alueet olivat alun perin hylättyjä alueita, kuten meilläkin... Miksei tällainen kehitys, joka perustuu paikalliseen aloitteellisuuteen ja pienten verkostoina toimivien perheyritysten dynaamisuuteen, voisi toimia meilläkin? Olin vakuuttunut, että kannattaisi ainakin yrittää..."

Hän oli 25-vuotias palatessaan kotikyläänsä Filaktoon, jonka kunnanjohtaja hänestä tuli vuonna 1978.

"Silloin saatoinkin alkaa toteuttaa ajatuksiani käytännössä", hän kertoo. "Meillä ei ollut päällystettyjä teitä eikä viemäreitä. Tein seuraavanlaisen ehdotuksen: 'Kunta ostaa tarvikkeet, ja kyläläiset rakentavat tien.' Ehdotus hyväksyttiin, kaikki käärivät hihansa ja kaksi vuotta myöhemmin meillä lopulta oli kunnollinen tie ja viemärijärjestelmä."

Vuonna 1984 Kreikan hallitus äänesti laista, jolla rohkaistiin pienten kuntien yhdistymistä tehokkuussyistä. Ajatuksen eduista vakuuttunut Christos Hatzopoulos ajoi Filakton liittämistä Tycheroniin. Näin tapahtuikin seuraavana vuonna, ja Tycheronista tuli ensimmäinen Kreikassa toteutettu kuntien yhteenliittymä. Hanke, ja sen puuhamies, herättivät tiedotusvälineiden kautta mielenkiintoa kaikkialla maassa.

Christos Hatzopoulos valittiin tämän uuden kuntaliiton johtajaksi vuonna 1986, ja hän alkoi hyödyntää saamaansa mainetta luodakseen yhteyksiä lukuisiin alueellisen kehityksen asiantuntijoihin, neuvotellakseen heidän kanssaan, kutsuakseen heitä vierailemaan Tycheroniin ja osallistumaan hankkeiden laatimiseen sekä vakuuttaakseen asukkaat tiedotustilaisuuksien aikana heidän perustellusta edustaan.

"Tietenkin aluksi tarvittiin paljon työtä asenteiden tasolla - ihmiset olivat välinpitämättömiä, ja keskushallituksen vuosia jatkunut poliittinen välinpitämättömyys oli vienyt heiltä motivaation. Mutta Filaktosta saatu kokemus - tie ja viemärit - olivat selkeitä saavutuksia, jotka osoittivat, että 'ottamalla härkää sarvista' näistä vaikeuksista oli mahdollista selvitä... Ilmeistä

sitä vastoin oli, että paljon suurempi ongelma olisi yksityisen sektorin rakenteellinen heikkous." Kunnan täytyi siis toimia aloitteentekijänä. Kunta pani täytäntöön kehityssuunnitelman, jolla pyrittiin kolmeen tavoitteeseen: maatalouden, joka työllistää 60 prosenttia työikäisestä väestöstä, tuottavuuden kasvattamiseen, elämänlaadun kohentamiseen ja työpaikkojen luomiseen.

LEADER 1 tarjosi Christos Hatzopoulosille ja hänen yhteistyökumppaneilleen keinot tavoitteiden saavuttamiseen. Joulukuussa 1991 perustettiin aloitteen johtamiseksi kehittämistoimisto ("Dimossineteristiki Evros S.A.") yhteistoiminnassa 10 muun paikallisen viranomaisen ja 3 maatalousosuuskunnan kanssa.

Tycheroniin perustettiin kaksi "kunnallista yritystä" erilaisten hankkeiden ohjaamista varten. Sosiaalinen toiminta on myös tärkeällä sijalla kunnan toiminnassa. Kunta vastaa koulukuljetuksista (ensimmäisenä Traakiassa), vanhusten ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta (päivittäinen lääkäripäivystys, joka kuukausi vuokrattava linja-auto lääketieteellisten palvelujen saamiseksi Alexandroupolisista) sekä tietyistä kulttuuri- ja viihdetapahtumista (kansanperinnesitysten festivaalit, paikalliselle väestölle järjestettävät retket). Kunnallisia työpaikkoja on lisäksi varattu vammaisille.

Kaksi lukua osoittaa niiden kehitystoimien laajuuden, jotka kunnassa on toteutettu paikallista, kansallista ja eurooppalaista tukea yhdistämällä: vuosina 1986 - 1995 Tycheronin vuotuinen talousarvio kasvoi 105 000 ecusta 2 800 000 ecuun.

Joulukuussa 1995 Ateenan akatemia antoi tunnustuksensa kunnan tiimille myöntämällä Tycheronin kunnalle "kestävän kehityksen palkinnon".

(*) Katso Giuseppe Canullon artikkeli LEADER Magazinen numerossa 5 (1993).

—▶ Hallituksen eri elinten aktiivinen politiikka ja paluumuut-
tajien tuoma uusi voima antavat kummatkin aihetta opti-
mismiin yksityisen sektorin osallistumisen suhteen
"Dimossineteristiki Evros S.A."-kehittämistoimiston jäse-
nille, paikalliselle toimintaryhmälle ja sen johtajalle
Dimitrios Karavassilisille. "Jos tappiomielialaa on meillä
joskus esiintynyt, siitä on kyllä nyt päästy. Ihmiset näkevät,
mitä kaikkea on saatu aikaan, heistä tuntuu, että asiat
etenevät, ja he tulevat mukaan... Kun LEADER I perustui
ennen kaikkea julkisiin aloitteisiin, 70 - 80 prosentista LEA-
DER II:n investoinneista vastaa yksityinen sektori."

Pienessä 6 000 asukkaan Feresin kylässä on nykyään
puisto, joka on rakennettu vanhan akveduktin ympäril-
le (9 000 vierailijaa vuodessa). LEADER I:n avulla kun-
nostettiin kävelyteitä ja rakennettiin amfiteatteri ja
kahvila, jota hoitaa naisten Ekavi-osuuskunta. Osuus-
kunnan 34 jäsentä (esimerkiksi maanviljelijöiden puoli-
soita ja naisia, jotka haluavat palata työelämään)
valmistaa ja markkinoi kaikenlaisia käsintehtyjä tuot-

Käynnissä eräs paikallisen toimintaryhmän
järjestämistä useista koulutustilaisuuksista

Alueen pinta-ala: 1 522 km²
Asukasluku: 28 351
LEADER II-rahoitus: 4 740 000 ECU
EU: 2 473 000 ECU - **Julkiset varat:** 593 000 ECU
Yksityiset varat: 1 674 000 ECU

Dimossineteristiki Evros S.A.
Ardanio - GR-68500 Feres
Puh: +30 555 24 644 - Fax: +30 555 24 646
E-mail: dimossin@compulink.gr

teita, kuten hillottuja hedelmiä ja perinteisiä leivon-
naisia, mutta myös savitöitä ja kudonnaisia. Kahvila on
paitsi naisten ja kylän perheiden kohtaamispaikka,
myös osuuskunnan tuotteiden myyntipiste. "Vuoden
1996 kesäkuun ja syyskuun välisenä aikana liikevaihtom-
me oli noin 17 000 ecua", toteaa Korda Fotini, joka
osaltaan vastaa Ekavin hallinnosta.

Integraatio

Osuuskuntakokeilu tuo esiin pienoiskoossa paikallisen
toimintaryhmän strategian toisen ominaispiirteen - eri
toimialojen yhteistoiminnan. "Pyrimme aina yhdistä-
mään maatalouden, perinteisen osaamisen, paikalliset
tuotteet, kulttuurin, turismin ja palveluinfrastruktuu-
rin", korostaa kehittämisvastaava Thanassis Gouridis.
Euroksen kehittämistoimisto on käynnistämässä
YOUTHSTART-ohjelmaa Soufionissa, joka on silkkiteol-
lisuudestaan tunnettu kylä. Konkreettisesti ohjelman
tarkoituksena on perustaa entisen silkinviljelylaitoksen
entistettyihin tiloihin nuorten osuuskunta, jonka toi-
mintaan kuuluu erityisesti sellaisten viikon mittaisten
lomajaksojen järjestäminen, joihin sisältyy tutustumi-
nen alueen tärkeimpiin nähtävyyksiin: kaivauspaikkoi-
hin, käsiteollisuuskeskuksiin jne. Myöskään alueen
kahta merkittävää luonnonnähtävyyttä ei ole unohtet-
tu, nimittäin Euros-joen suistoa ja Dadian lintujensuo-
jelualuetta (tässä Maailman luonnonsäätiön varustamassa
ja ylläpitämässä 28 000 hehtaarin suuruudessa metsässä
vierailee vuosittain 15 000 kävijää; LEADERin avulla
sinne on myös perustettu majoitusalue).

Samankaltaista toimintaa on tarkoitus jatkaa myös
Samothraken saarella, joka on otettu mukaan uuteen
LEADER II-alueeseen. "Samothrakesta voi tulla kestävä
kehityksen 'näyteikkuna'", vakuuttaa Thanassis Gouridis.
"Samothrake on saari, jolla on toistaiseksi käynyt hyvin
vähän vierailijoita, mutta jolla on tarjottavanaan rajat-
tomat luonnon- ja kulttuurimaailmat, muun muassa Krei-
kan saariston korkein vuori, villi rannikko, useita antiikin
aikaisia muinaisjäännöksiä, hyvin maalauskellisiä kyliä
ja erittäin voimakkaita kuumia lähteitä."

Lämmivesihoidot ovatkin ala, jota paikallinen toimin-
taryhmä pyrkii erityisesti kehittämään LEADER II:n
yhteydessä. Euroksella on runsaasti kuumavesilähteitä.
Ne voidaan saada helposti kannattaviksi siksikin, että
niiden lähellä on usein hyvin vanhoja hylättyjä rooma-
laisten tai ottomaanien kylpylöitä.

"Tämän voimavaran arvon kasvattaminen, toistaiseksi
riittämättömän majoitustarjonnan lisääminen, uusien
markkinointialueiden etsiminen paikallisille tuotteille,
todellisen liikennepolitiikan luominen alueellamme, jo
olemassa olevien välineiden täydentäminen... nämä ovat
LEADER II-ohjelmamme suuntaviivat", toteaa Dimitrios
Karavassilis.

Entä mikä on kaikkein innovatiivisin suunnitelluista
toimista? "Kysymykseen on mahdotonta vastata",
Dimitrios toteaa. "Kaikki toimet liittyvät nimittäin
tavalla tai toisella toisiinsa... Ehkä juuri se onkin
todellinen innovaatio." <

Vuoden 1997 toimintaohjelma

LEADERin eurooppalainen valvontaelin järjestää vuonna 1997 kymmenkunta seminaaria, jotka on jaettu kolmeen sarjaan, jotka keskittyvät innovaatioon, kansainväliseen yhteistyöhön ja laatuun.

Kaikki tilaisuudet (*) järjestetään sellaisella alueella, jonka paikallisella toimintaryhmällä on kokemusta nimenomaan käsiteltävästä aiheesta. Koska useimpien seminaarien tapahtuma-aikaa ja -paikkaa ei ollut vielä vahvistettu tämän artikkelin kirjoitushetkellä (joulukuussa 1996), asiasta kiinnostuneita lukijoita kehoitetaan ottamaan yhteyttä LEADERin eurooppalaiseen valvontaelimeen.

INNOVAATIOSARJA:

“KUINKA KEHITÄN INNOVAATIOTOIMINTAA ALUEELLANI”

> “Innovointi luomalla synergiaa eri toimialojen välille”

Useiden eri alojen - turismin, maatalouden, käsiteollisuuden, väestöpalvelujen, koulutuksen, liikenteen ym. - voimavaroja yhdistämällä edistetään uusien mahdollisuuksien luomista kullakin yksittäisellä alalla ja vahvistetaan näin alueen kilpailukykyä. Aika: 12.- 16.3.1997; kielet: saksa / ranska / kreikka; paikka: Hittisau (Vorarlberg, Itävalta).

> “Paikallisten hankkeiden valinta”

Miten valita sellaiset valintakriteerit, jotka sopivat maaseudun innovaatio-ohjelman sekä strategisiin että operationaalsiin tavoitteisiin? Kuinka näiden kriteerien avulla voidaan asettaa etusijalle innovatiiviset toimet? Miten arvioida hankkeen toteutettavuutta ja taata sen jatkuvuus?

> “Koulutus ja alueellinen kehitys”

Sellaisia henkilöitä, joita LEADERin yhteydessä järjestetty koulutus koskee, on usein hyvin paljon. Koulutus on erityäin tärkeä keino, kun halutaan helpottaa siirtymistä “ajatuksesta hankkeeseen”, sitoutua yhteiseen toimintaan, hankkia hankkeen onnistumisen kannalta välttämättömiä lisätaitoja, vahvistaa väestön asiantuntemusta ja edistää sen aktiivista osallistumista paikalliseen kehitykseen.

LAATUSARJA:

“PAIKALLISTEN ALOITTEIDEN LAADUN PARANTAMINEN”

> “Paikallisten tuotteiden markkinointi lyhyen jakeluketjun kautta”

Seminaarissa käsitellään konkreettisten esimerkkien avulla erilaisten paikallisten tuotteiden - esimerkiksi elintarvikkeiden, jalosteiden, käsiteollisuus- ja turismituotteiden -

suoramyyntiä ja myyntiä lyhyen jakeluketjun kautta.

> “Elintarvikkeiden yhteismarkkinointi pitkän jakeluketjun kautta”

Useimmilla LEADER-alueilla laajamittaisiin jakeluverkostoihin pääsemisen edellytyksenä on tuotteen ja sen pakkauksen laadun parantaminen, riittävän määrän ja valikoiman tuottaminen - useimmiten yhteistyön keinoin - sekä yhteyksien luominen jakelukeskuksiin.

> “Suojelualueet valtteina aluetta aktivoitaessa”

Luonnonsuojelualueiden perustaminen herättää usein epäilyjä niiden taloudelliselle toiminnalle mahdollisesti aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Seminaarissa osoitetaan esimerkkien avulla, miten suojelualueiden perustaminen voi päin vastoin synnyttää uutta toimintaa ja houkutella yrityksiä, jotka haluavat hyödyntää alueen ekologista imagoa ja alueelle mahdollisesti myönnettyä laatumerkkiä.

> “Turismituotteiden kehittäminen vaellusten ympärille”

Luonnon tarjoamat mahdollisuudet useilla LEADER-alueilla ovat saaneet paikalliset toimintaryhmät kehittämään tuotteita vaellusteeman pohjalta (vaellukset jalkaisin, ratsain, polkupyörällä jne.). Omaperäisten ja laadukkaiden tuotteiden kehittäminen teeman ympärille on kuitenkin huomattava haaste, jota seminaarissa tarkastellaan tärkeimmistä näkökulmista käsin.

KANSAINVÄLISEN YHTEISTYÖN SARJA:

“KANSAINVÄLISTEN YHTEISTYÖHANKKEIDEN TUKEMINEN”

> “Kansainvälisen yhteistyön panokset ja metodologia”

Kansainvälinen yhteistyö on yksi LEADERin uusista toimenpideoista: aloitteen osassa C määrätään yli 100 miljoonaa ecua tämänkaltaisten toimenpiteiden rahoittamiseen. Valvontaelimellä puolestaan on käytettävissään 4 miljoonaa ecua, joilla autetaan LEADER-rahoitusta saavia täsmentämään kansainvälisiä yhteistyöhankkeita. Mitä yhteistyöhanke voi antaa aluehankkeelle? Miten varmistetaan, että yhteistyön hedelmät todella hyödyttävät paikallista väestöä? Miten valitaan oikeat yhteistyökumppanit? Miten yhteistyöhanketta johdetaan sen eri vaiheissa?

TIEDUSTELUT:

LEADERIN EUROOPPALAINEN
VALVONTAELIN
chaussée Saint Pierre 260
B-1040 Bruxelles
Puh.: +32.2.736 49 60
Fax: +32.2.736 04 34

E-Mail:

leader@aeidl.be

World Wide Web:

<http://www.rural-europe.aeidl.be>

“Yhteisön toimet ja maaseudun kehitys” -luettelo

Luettelo on satakunta kaksipuolista korttia käsittävä kansio, jossa luetellaan kaikki Euroopan unionin täytäntöön panemat ohjelmat, toimet, toimenpiteet jne., jotka voivat kiinnostaa maaseudun toimijoita. Luetteloa täydennetään ja päivitetään sitä mukaa kuin muutoksia, ohjelmallisyyksiä tms. ilmenee. (Hinta: 1 800 BEF / noin 45 ecua).

Huom. LEADER II -julistte (62 cm x 93 cm) on nyt saatavilla. (Hinta: 700 BEF / noin 18 ecua. Samaan osoitteeseen lähetetyt lisäkappaleet: 200 BEF / noin 5 ecua / kpl).

Perustiedot

Nimi: LEADER ("Liaison entre Actions de Développement de l'Economie Rurale" - Maaseutualueiden taloudellisten olosuhteiden kehittämistoiminnot yhdistävä ohjelma)

Ohjelmatyyppi: Yhteisöaloite

Kohdealueet: Euroopan unionin tavoitteen 1 mukaiset alueet (kehityksessä jälkeen jääneet alueet) ja tavoitteen 5b (haavoittuvat maaseutumaiset alueet) sekä 6 (erittäin harvaanasutut pohjoismaiset alueet) mukaiset alueet. 10 prosenttia tavoitteen 5b mukaisten alueiden määrärahasta voidaan kuitenkin myöntää raja-alueille, joita ei voida hyväksyä varsinaisiksi kohdealueiksi.

Tavoitteet: LEADER II-ohjelma varmistaa LEADER I-ohjelman (1991-1994) jatkuvuuden. Tarkoituksena on:

- > kannustaa tekemään paikallisia aloitteita maaseutualueiden kehittämismalleiksi,
- > tukea innovatiivisia ja näkyviä sekä eri alueille sovellettavissa olevia hankkeita, jotka heijastavat maaseutualueiden kehittämisen uusia suuntauksia,
- > lisätä kokemusten vaihtoa ja siirtää osaamista,
- > tukea sellaisia maan rajat ylittäviä kehittämisprojekteja, joissa aloite on lähtöisin paikalliselta tasolta ja jotka heijastavat solidaarisuutta.

Rahoituksen kohderyhmät: LEADER II voi tukea kahta eri kohderyhmää:

- > ensinnäkin "paikallisia toimintaryhmiä", jotka koostuvat julkisen vallan ja yrityssektorin edustajista ja jotka yhdessä suunnittelevat maaseutualueiden kehittämisstrategiaa ja uudistustoimia paikallistasolla (alle 100 000 asukasta),
- > toiseksi muita maaseutualueiden julkisen ja yksityisen sektorin yhteiselimiä (paikallishallinto, kauppakamarit, osuuskunnat, yhdistykset jne.) edellyttäen, että niiden toiminta ja aihepiiri liittyy paikallisen maaseutualueen kehittämissuunnitelmaan.

Toimintatavat: Maaseudun kehittämiseen tähtäävän asiantuntemuksen hankkiminen, maaseudun innovaatio-ohjelmat (ammattikoulutus, maaseutumatkailu, pienyritysten tukeminen, maatalous-, metsä- ja kalastustuotteiden kaupallisen arvon nostaminen, ympäristön ja elinolosuhteiden parantaminen jne.), yhteistyö yli kansallisten rajojen. LEADER II:n eri osat ovat järjestäytyneet "Euroopan maaseutualueiden kehittämisverkoston" (European Rural Development Network) ympärille. Tämän verkoston avulla maaseutua elvyttävät innovatiiviset toimet leviävät laajalle alueelle seminaarien, tietojenvaihdon, julkaisujen ja kansainvälisen yhteistyön kautta. Verkoston liikkeellepaneva voima on Brysselissä sijaitseva "LEADERin Eurooppalainen seurantakeskus" (LEADER European Observatory).

Ohjelman kestoaika: 6 vuotta (1994-1999)

Yhteisön rahoitus: noin 1755 miljoonaa ecua (joista yli 1000 miljoonaa on tavoitteen 1 mukaisten alueiden tukea), rahoittajina yhteisön kolme rakennerahastoa.

**LEADER-ohjelman
eurooppalainen seurantakeskus**

**Euroopan yhteisön
Maatalouden pääosasto DG VI**

LEADER magazine on LEADER II -maaseudun kehittämisohjelman neljästi vuodessa ilmestyvä julkaisu. - **LEADER II** ("Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale", maaseutualueiden taloudellisten olosuhteiden kehittämistoiminnot yhdistävä ohjelma) on Euroopan komission aloittama, Maatalouspoliittisen direktoraatin (direktoraatti VI, osasto F.1.1) koordinoima yhteisöaloite. LEADER Magazine sisältö ei välttämättä vastaa Euroopan unionin toimielinten mielipiteitä. - **Toimituksen johto:** LEADERin Eurooppalainen seurantakeskus A.E.I.D.L. - **Vastaava toimittaja:** William Van Dingenen, A.E.I.D.L., chaussée Saint-Pierre 260, B-1040 Bruxelles - **Toimittaja:** Jean-Luc Janot - **Tämän numeron avustajat:** Yves Champetier, Maria-Christina Makrandréou - **Valokuvat:** LEADER-ryhmät, Francisco Botelho, Campagne Campagne, Patrice Cartier, John Sheehan, North York Moors National Park, Nicholas Petrou, Bengt Weiler - **Kannen kuva:** Campagne Campagne - **Tuotannon koordinointi:** Christine Charlier - **Graafinen suunnittelu:** Kaligram - Painettu Belgiassa kloorivalkaisemattomalle paperille - **LEADER Magazine** ilmestyy Euroopan unionin yhdellätoista kielellä 37 500 kappaleen painoksena. - **Lisätiedot:** LEADER Magazine, A.E.I.D.L., chaussée Saint-Pierre 260, B-1040 Bruxelles - Puh. +32.2.736 49 60 - Fax +32.2.736 04 34. Sähköposti: leader@aeidl.be - World Wide Web: <http://www.rural-europe.aeidl.be>